
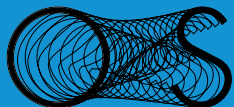
CIÈNCIA CIUTADANA A LES BIBLIOTEQUES

OBSERVA, ANALITZA,
CREA I PARTICIPA

OpenSystems

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Diputació
Barcelona

biblio**Lab**

Aquesta publicació recull l'experiència del curs de formació Laboratori de ciència ciutadana impulsat per la Gerència de Serveis de Biblioteques de la Diputació de Barcelona i impartit per OpenSystems de la Universitat de Barcelona.

Autors dels textos

Josep Perelló, Isabelle Bonhoure, Anna Cigarini i Julià Vicens (OpenSystems, Universitat de Barcelona)

Edició i coordinació

Natàlia Lloreta

Correcció

Saida Gener

Disseny

Run Design

Imatges

Cedides pels projectes amb llicència Creative Commons

Barcelona, 2019

Els drets d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Creative Commons:

DOI: 10.5281/zenodo.3490610
Dipòsit Legal: DL B 25049-2019

Els projectes de ciència ciutadana recomanats, amb les activitats plantejades, són el resultat d'un treball col·lectiu de:

Judith Viñas
Biblioteca Mercè Rodoreda de Sant Joan Despí

Marta Granel
Biblioteca Ramon Fernández Jurado de Castelldefels

Maria Ramos
Biblioteca Antonio Martin del Prat de Llobregat

Gemma Medina
Biblioteca Joan Coromines del Masnou

Marc Vilallonga
Biblioteca bd5 de Terrassa

Anna Maria Garcia i Lupe Manzano
Biblioteca Can Casacuberta de Badalona

Berta Villarán Serradesanferm
Biblioteca de Viladecans

Esperança Piñeiro i Meritxell Solà
Biblioteca Santa Oliva d'Olesa de Montserrat

Cecilia Reifs
Biblioteca L'Ateneu d'Esparreguera

Pau Solsona
Biblioteca Sagrada Família - Josep M. Ainaud de Lasarte de Barcelona

Sònia Rodríguez
Biblioteca Fort Pienc de Barcelona

Marta Alòs
Biblioteca de Bigues i Riells

Sofia Möller
Biblioteca Can Pedrals de Granollers

Marta Fontseca
Biblioteca Roca Umbert de Granollers

Laia Ventura
Biblioteca Ernest Lluch i Martin de Vilassar de Mar

Montse Lara
Biblioteca Municipal de Cervelló

Fina Bassons
Biblioteca La Grua de Montmeló

Núria Molist
Biblioteca Central de Cerdanyola del Vallès

Laura Solà
Biblioteca Volpelleres - Sant Miquel Batllori de Sant Cugat

Raquel Segura
Biblioteca Josep Janés de L'Hospitalet de Llobregat

Montserrat Vega
Biblioteca El Molí de Molins de Rei

Marina Abadías
Biblioteca Montserrat Roig de Sant Feliu de Llobregat

Cristina Gómez
Biblioteca de Sant Antoni de Vilamajor

Pilar Galve
Biblioteca Joan Oliva i Milà de Vilanova i la Geltrú

Agraïments

Montserrat Álvarez
Responsable de Cooperació Bibliotecària de la Gerència de Serveis de Biblioteques de la Diputació de Barcelona

Marta Cano
Gerent de Serveis de Biblioteques de la Diputació de Barcelona

Francisco Grimaldo
Milmots

Pau Fortuño
RiuNet

Bernat Claramunt
Natusfera

Xavier Riera, Marina Cuito i Abel Julien
Ocells dels Jardins

Frederic Bartumeus i Àlex Richter Boix
Mosquito Alert

Dacha Atienza
BioBlitz

Concepción De Linares Fernández
Planttes

Josep Perelló, Salva Ferré i Oleguer Sagarra
Beepath

Julia Schulz-Dornburg, Eugenia Troncoso i Pablo Rey
Cadáveres Inmobiliarios

Diana Escobar
Institut de Cultura de Barcelona

Darlene Cavalier, Dan Stanton i Caroline Nickerson
SciStarter

OpenSystems

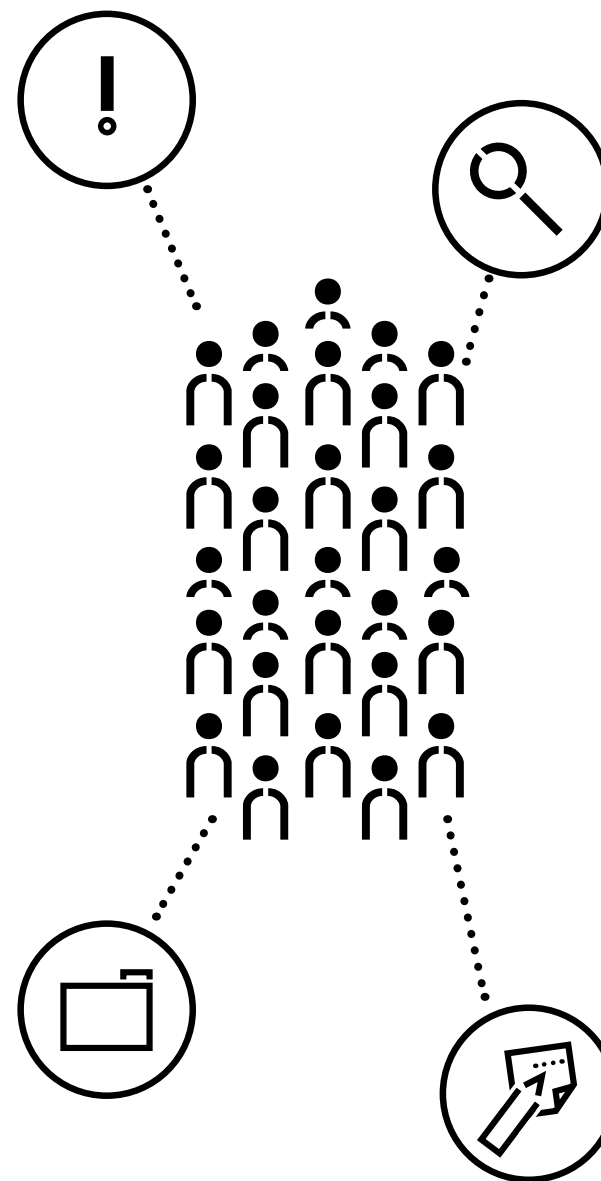

Imaginem una societat forta i cohesionada capaç de donar resposta de forma participada a les seves inquietuds socials i ambientals. Imaginem-la activa i responsable, amb la voluntat de ser part d'una recerca científica i conscient que les dades obtingudes, obertes a tothom, tenen un gran valor social. Aquesta societat valenta i proactiva hauria de discutir els resultats obtinguts i transformar-los en propostes de canvi i de millora.

La ciència ciutadana proposa una nova cultura científica, oberta i inclusiva, que ajudi a edificar conjuntament aquesta societat.

Aquesta publicació ofereix una visió sobre com les biblioteques públiques poden establir una poderosa sinergia amb la ciència ciutadana.

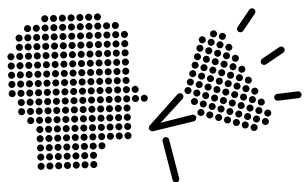
01. QUÈ ÉS LA CIÈNCIA CIUTADANA?.....	06
02. PER QUÈ LA CIÈNCIA CIUTADANA A LES BIBLIOTEQUES?	07
03. MÉS ENLLÀ DE LA GENERACIÓ DE NOU CONEIXEMENT CIENTÍFIC.....	10
04. 10 PROJECTES DE CIÈNCIA CIUTADANA RECOMANATS.....	11
05. COCREACIÓ D'UN NOU PROJECTE	45

01. QUÈ ÉS LA CIÈNCIA CIUTADANA?

"La ciència ciutadana hauria de respondre a les inquietuds i necessitats dels ciutadans, reconeixent i validant el coneixement científic que la ciutadania produeix".

Alan Irwin, autor del llibre *Citizen Science: A study of people, expertise and sustainable development* (2002)

És un **model d'investigació participada** que involucra el públic general en projectes de recerca científica. Les tasques possibles abasten la definició i disseny d'una recerca, la recollida de dades, la interpretació dels resultats i la proposta d'accions en base a evidències.

Demana la **participació activa i responsable** dels ciutadans per tal de produir un coneixement científic fiable, ja sigui amb el seu esforç intel·lectual, amb el seu coneixement sobre el terreny o bé amb les seves eines i els seus recursos.

Ofereix la possibilitat d'establir **col·laboracions i sinergies a nivell local** que enforteixen el teixit social basant-se en la convicció i confiança que els ciutadans poden produir coneixement científic viable.

Fomenta una **nova cultura científica** més oberta i inclusiva que sigui capaç de donar resposta a una diversitat d'inquietuds socials i socioambientals.

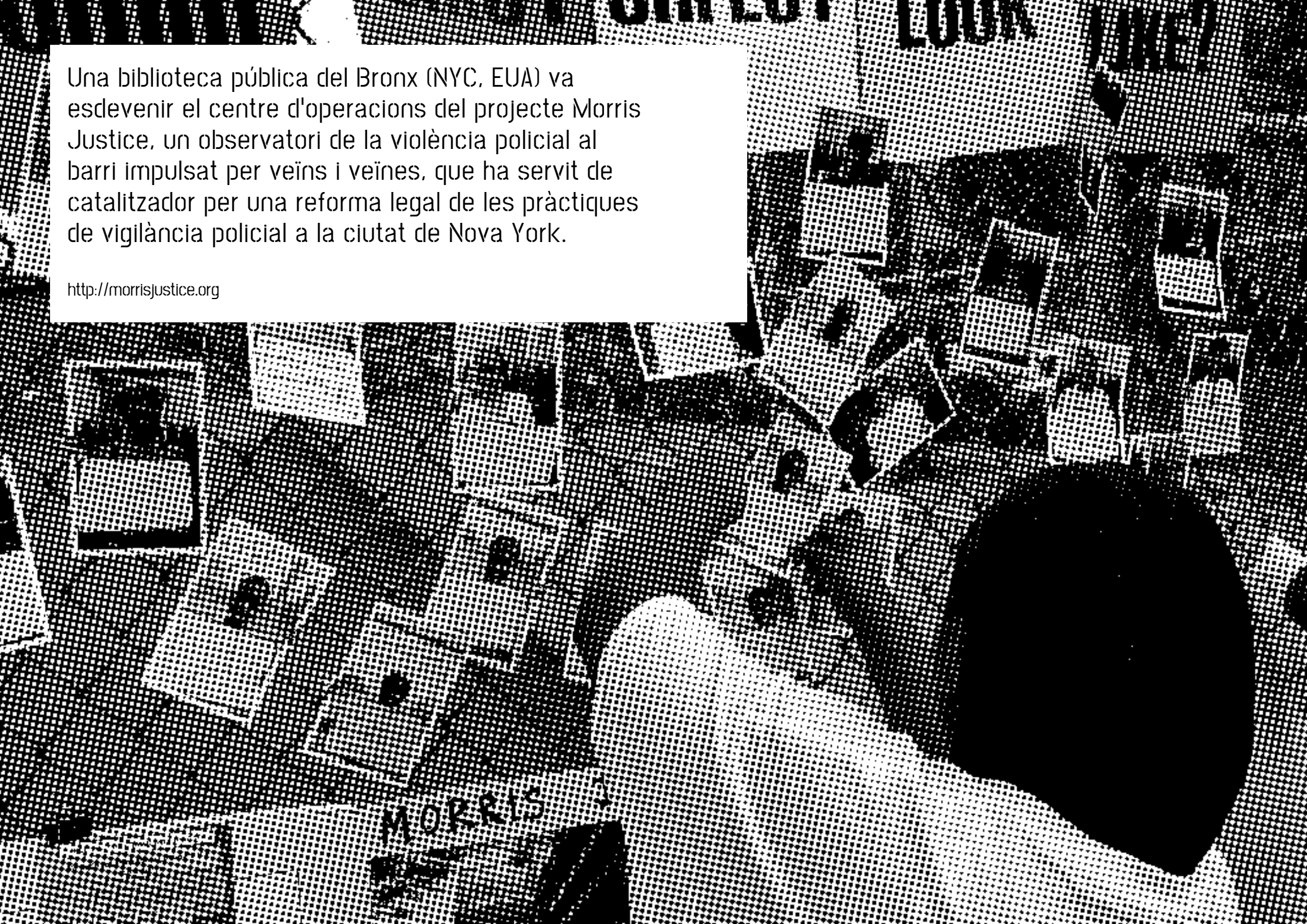
Contribueix a la **millora de l'entorn**, promovent el diàleg comunitari, generant un compromís amb el barri o municipi i fomentant els valors democràtics a través d'un exercici de coresponsabilitat.

És un **fenomen en alça arreu del món** amb una important visibilitat mediàtica i social, dins i fora de l'àmbit acadèmic.

Una biblioteca pública del Bronx (NYC, EUA) va esdevenir el centre d'operacions del projecte Morris Justice, un observatori de la violència policial al barri impulsat per veïns i veïnes, que ha servit de catalitzador per una reforma legal de les pràctiques de vigilància policial a la ciutat de Nova York.

<http://morrisjustice.org>

02. PER QUÈ LA CIÈNCIA CIUTADANA A LES BIBLIOTEQUES?

"Les biblioteques són essencials en el funcionament de la democràcia. Són el gran símbol de la llibertat de pensament".

Franklin Delano Roosevelt
President dels EUA (1933 – 1945) impulsor del New Deal

Perquè des de la seva fundació les biblioteques públiques tenen com a objectiu garantir l'**accés universal al coneixement**. Actualment, a més, tenen un gran potencial, de convertir-se en espais de generació de coneixement, vàlid a escala local però que pot ser degudament articulats a escala global.

Perquè són **hubs comunitaris**, espais transculturals i intergeneracionals que fomenten intrínsecament les relacions humanes, la inclusió social i la cohesió del veïnat.

Perquè són espais de coneixement fora dels restrictius àmbits acadèmics i disciplinaris. Són entorns idonis per l'**estímul de la curiositat, la creativitat i l'aprenentatge lliure**, elements necessaris per promoure canvis i millores socials.

Perquè els i les professionals de les biblioteques són l'**orella atenta de les inquietuds dels habitants** del barri o municipi i poden exercir d'enllaç entre la curiositat de la població i els científics. Els i les professionals poden esdevenir una peça clau per reforçar el sentit de comunitat mitjançant la creació compartida d'un coneixement que tingui una finalitat i un impacte ben visibles.

La biblioteca de l'Arizona State University (EUA) ofereix uns kits als seus usuaris—en forma de préstec, com si fossin llibres— que contenen el material necessari per sortir de la biblioteca i recollir dades de l'entorn seguint els protocols d'un projecte de ciència ciutadana específic.

<http://libguides.asu.edu/citizenscience/communityhubs>
<http://scistarter.org/library>

03. MÉS ENLLÀ DE LA GENERACIÓ DE NOU CONEIXEMENT CIENTÍFIC

AL MARGE DE RECOLLIR DADES CIENTÍFIQUES,
QUÈ FEM QUAN FEM CIÈNCIA CIUTADANA?

LES PERSONES

↳ Adquirir nous coneixements tant de l'entorn natural com de l'entorn social; aportar un canvi de mirada sobre la realitat; estimular el pensament crític; familiaritzar-se en l'ús d'interfícies i plataformes digitals.

↳ Socialitzar-se i enfortir el sentit de pertinença a una comunitat, tot establint lligams amb altres persones i entitats del territori.

↳ Apoderar-se i prendre consciència de la capacitat per influir en l'entorn i esdevenir una veu propositiva.

↳ Obtenir, amb la pròpia experiència, dades científiques de gran valor i tenir l'oportunitat d'apropiar-se'n. Contribuir a la idea del bé comú i al fet que les dades recollides siguin obertes i públiques.

↳ Gaudir d'una activitat lúdica i educativa.

LES COMUNITATS

↳ Crear una xarxa social que promogui la gestació de noves relacions, intergeneracionals, transculturals i transversals, que millorin la cohesió comunitària.

↳ Enfortir la participació ciutadana mitjançant la creació de propostes de canvi sobre l'entorn natural i social basades en evidències científiques.

↳ Generar dades obertes, posades a disposició de nous actors i amb propòsit d'usos diversos.

↳ Contribuir a una societat més formada i informada.

LES BIBLIOTEQUES

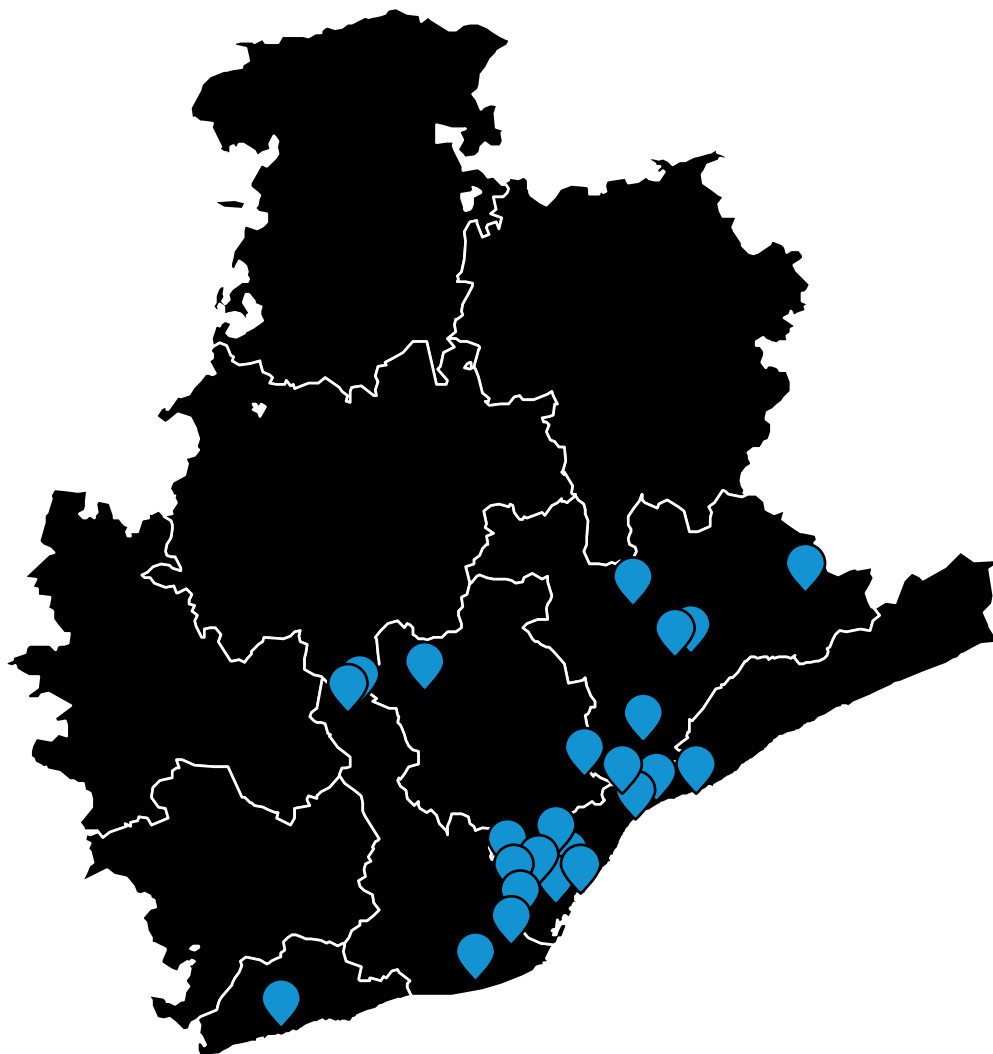
↳ Produir nous recursos i nous programes d'activitats basats, per exemple, en l'aprenentatge dinàmic, l'experimentació o la *gamificació*.

↳ Captar nous públics i establir nous vincles socials amb els participants.

↳ Aprofundir i enriquir-se amb les capacitats i experteses dels usuaris: transculturalitat, transdisciplinarietat i trangueracionalitat.

↳ Aproximar-se qualitativament al territori, fent d'enllaç entre la curiositat dels usuaris i els projectes científics.

04. 10 PROJECTES DE CIÈNCIA CIUTADANA RECOMANATS

Biblioteques municipals de la demarcació de Barcelona que han participat al Laboratori de ciència ciutadana.

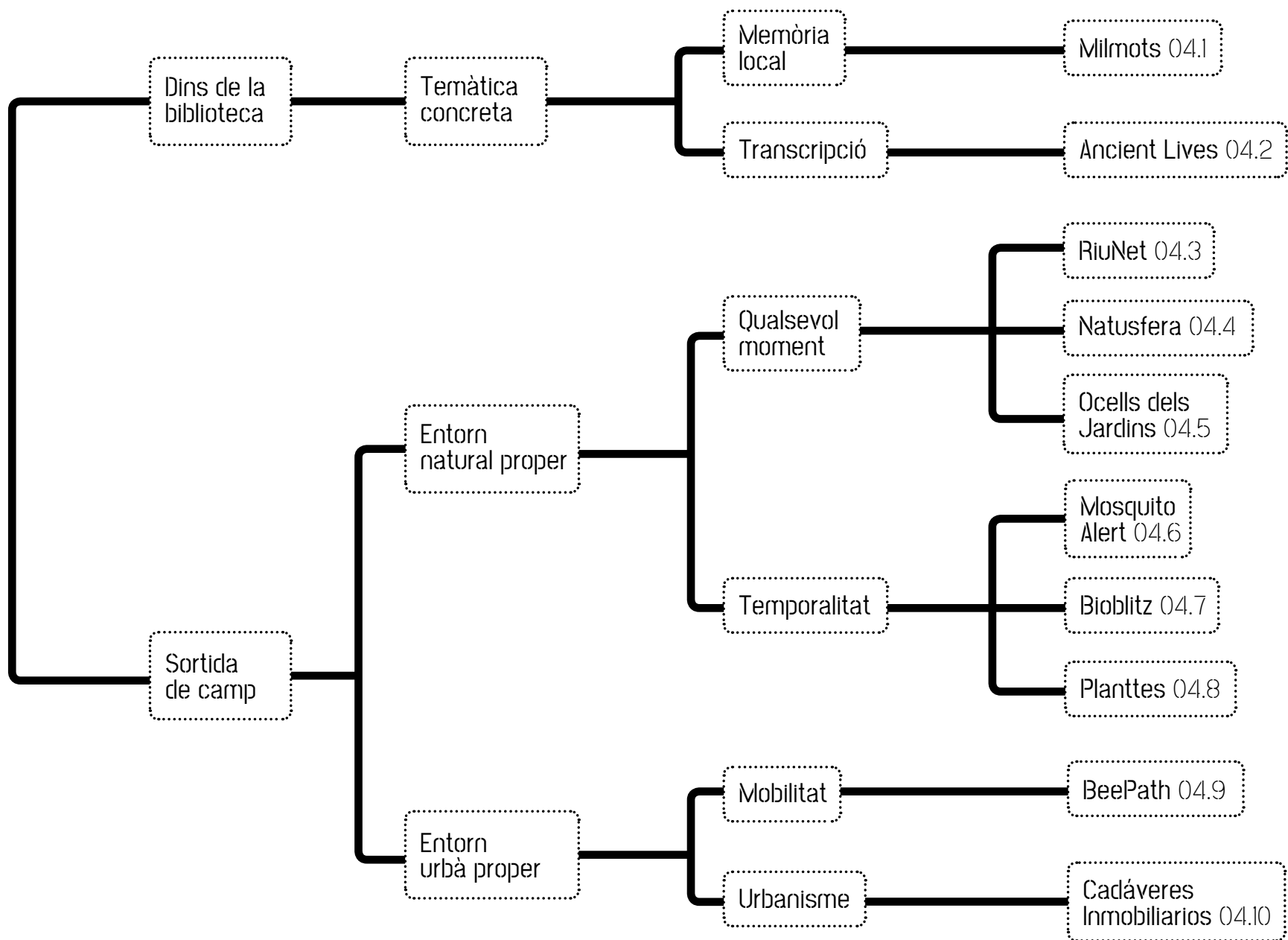
Amb la idea de veure les biblioteques públiques com a espais on generar nou coneixement amb i per la ciutadania, la Gerència de Serveis de Biblioteques Municipals de la Diputació de Barcelona, mitjançant el programa BiblioLab, ha impulsat el **Laboratori de ciència ciutadana**, un curs de formació impartit per OpenSystems de la Universitat de Barcelona i adreçat als i les professionals d'aquests equipaments.

Des del mes de novembre de 2018 fins al juny de 2019, vint-i-cinc biblioteques han participat en cinc sessions teoricopràctiques que ofereixen una visió actualitzada de la ciència ciutadana arreu del món i han plantejat el debat sobre com pot implicar-s'hi una biblioteca pública. La formació ha servit també per capacitar els i les professionals participants com a enllaços entre ciutadania i ciència.

Durant aquest **Laboratori**, les biblioteques han seleccionat deu projectes de ciència ciutadana que estan actualment en funcionament i han imaginat com seria la implantació del projecte al seu municipi, tot adaptant-se a les particularitats culturals i socioambientals del seu espai, barri i població.

A continuació, es mostren aquests deu projectes en forma de fitxa. Els i les professionals de les biblioteques ofereixen la seva particular visió basant-se en uns objectius concrets i específics relacionats amb el municipi o barri de la seva biblioteca, proposant el perfil idoni dels participants i ressenyant la logística necessària per introduir-los a les biblioteques. Les fitxes inclouen també una proposta d'activitat relacionada. Tot plegat posa de manifest la versatilitat i adaptabilitat dels projectes de ciència ciutadana.

VULL PARTICIPAR EN UN PROJECTE DE CIÈNCIA CIUTADANA:

04.1 MILMOTS

Projecte que recollecta, de manera participativa, paraules i locucions de les diferents variants del català. L'objectiu és difondre la llengua i analitzar la relació entre les poblacions. Milmots es visualitza en un entorn web, sobre un mapa i es complementa amb jocs sobre paraules i un rànquing de les paraules més votades. La difusió via xarxes socials es fa sota l'etiqueta #milmots.

Memòria local

Lingüística

Crowdsourcing

Projecte recomanat per:

Marc Vilallonga, Biblioteca bd5 de Terrassa

PER QUÈ ÉS UN PROJECTE IDONI PER A LA MEVA BIBLIOTECA?

“Perquè és un projecte per a totes les edats que afavoreix l’aprenentatge i promou la riquesa de la llengua catalana; a més també pot proporcionar coneixements específics sobre el lèxic concret de Terrassa i la comarca i podem combinar-ho amb altres recursos, com per exemple el llibre *Tu com ho dius? Paraules i dites típiques de Terrassa* d’un autor local”.

Marc Vilallonga

OPINIÓ DEL PROMOTOR DEL PROJECTE

“És molt interessant que Milmots arribi a les biblioteques. Des del punt de vista de la ciutadania, ajuda a valoritzar el lèxic, a enriquir-lo i a cohesionar el domini lingüístic. Les biblioteques són visitades sovint per amants de la literatura i les paraules. Aquest perfil d’usuari farà aportacions de qualitat, tant en el camp normatiu com en el no normatiu”.

Francisco Grimaldo

Web: <http://milmots.eu>

INTRODUCCIÓ DEL PROJECTE A: Biblioteca Bd5 de Terrassa

Què ens
suggereix en
Marc Vilallonga?

OBJECTIU

Conèixer la riquesa
del català i les paraules
específiques de Terrassa
i el seu entorn.

Agents col·laboradors externs:

Consorci de Normalització Lingüística
Terrassa-Rubí, Comerç Terrassa Centre

USUARI I LOGÍSTICA

Rang d'edat ideal dels participants:

Adults de 26 a 64 anys

Perfil d'usuari:

Usuari adult, amb coneixement del català i amb interès per a enriquir-lo i protegir-lo, amb coneixements bàsics en entorns digitals

Grau d'implicació de l'usuari:

Mitjà

Temps:

1 mes

Periodicitat ideal:

Flexible

Idioma:

Català

Lloc de realització:

Biblioteca Districte 5 i a fora d'ella

Material:

Ordinador portàtil, projector

Necessitats tecnològiques:

Telèfon intel·ligent o tauleta tàctil

I, A MÉS, UNA ACTIVITAT RELACIONADA:

Coneguem el lèxic típic terrassenc

Objectiu de l'activitat:

Conèixer les paraules específiques de la llengua catalana emprades a Terrassa i el seu entorn més proper.

Format de l'activitat:

Taller

Durada de l'activitat:

2 hores (2 sessions d'1 hora)

Breu resum de l'activitat:

En una primera sessió d'una hora, s'explica que durant un mes, els participants han d'incorporar, a través del web <http://milmots.eu>, totes aquelles paraules pròpies del lèxic terrassenc. L'objectiu és incrementar el nombre de paraules i fer pujar Terrassa al rànquing tant com pugui en el període d'un mes, d'aquesta manera també incloem la *gamificació* en el projecte. Cadascú pot preguntar a amics i familiars per tal d'introduir el màxim nombre de paraules possible.

En una segona sessió es valoren els resultats i es comenten els significats de totes les paraules noves, per exemple, durant la Setmana de la Ciència.

04.2 ANCIENT LIVES

Projecte col·laboratiu a escala mundial que se centra en reconèixer caràcters de cal·ligrafies antigues i ajudar així a transcriure fragments de papirs de l'època grecoromana, escrits en copta i/o en grec i descoberts a Egipte entre finals del s. XIX i principis del s. XX.

Transcripció

Egiptologia

Crowdsourcing

Projecte recomanat per:

Maria Ramos, Biblioteca Antonio Martin del Prat de Llobregat

PER QUÈ ÉS UN PROJECTE IDONI PER A LA MEVA BIBLIOTECA?

“Es pot fer coincidir amb alguna inquietud temàtica de la biblioteca; aquí al Prat tenim previst un projecte sobre egiptologia on hi intervindran diversos ens locals, com centres cívics, escoles i l'arxiu, i ens hi encaixa molt bé. A més, és un projecte intergeneracional i els participants estan en contacte amb altres participants i amb els científics. Els errors no importen, les respostes es consensuen”.

Maria Ramos

Web: <http://ancientlives.org>

INTRODUCCIÓ DEL PROJECTE A:
Biblioteca Antonio Martin del Prat de Llobregat

Què ens
suggereix la
Maria Ramos?

OBJECTIU

Obrir el concepte de
ciència ciutadana a àmbits
d'humanitats i lletres.
Engrescar l'usuari a identificar
caràcters en papirs i introduir-lo
en el món antic.

Agents col·laboradors externs:
Altres equipaments municipals

USUARI I LOGÍSTICA

**Rang d'edat ideal
dels participants:**
A partir de 14 anys i menors
acompanyats d'adults

Perfil d'usuari:
Nens petits per ajudar l'adult; infants
i gent gran per exercitar l'atenció,
la concentració i la memòria;
adolescents i adults per descobrir
nous interessos acadèmics

Grau d'implicació de l'usuari:
Baix

Temps:
3 mesos

Periodicitat ideal:
Flexible

Idioma:
Anglès

Lloc de realització:
A cavall entre biblioteca
i els centres cívics

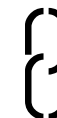

Material:
Ordinador portàtil, projector

Necessitats tecnològiques:
Connexió a Internet

I, A MÉS, UNA ACTIVITAT
RELACIONADA:

*Vejo Vejo, ¿qué ves?
Una letrita ...*

Objectiu de l'activitat:
Introduir a gent no experta en el món
de l'arqueologia i les llengües.

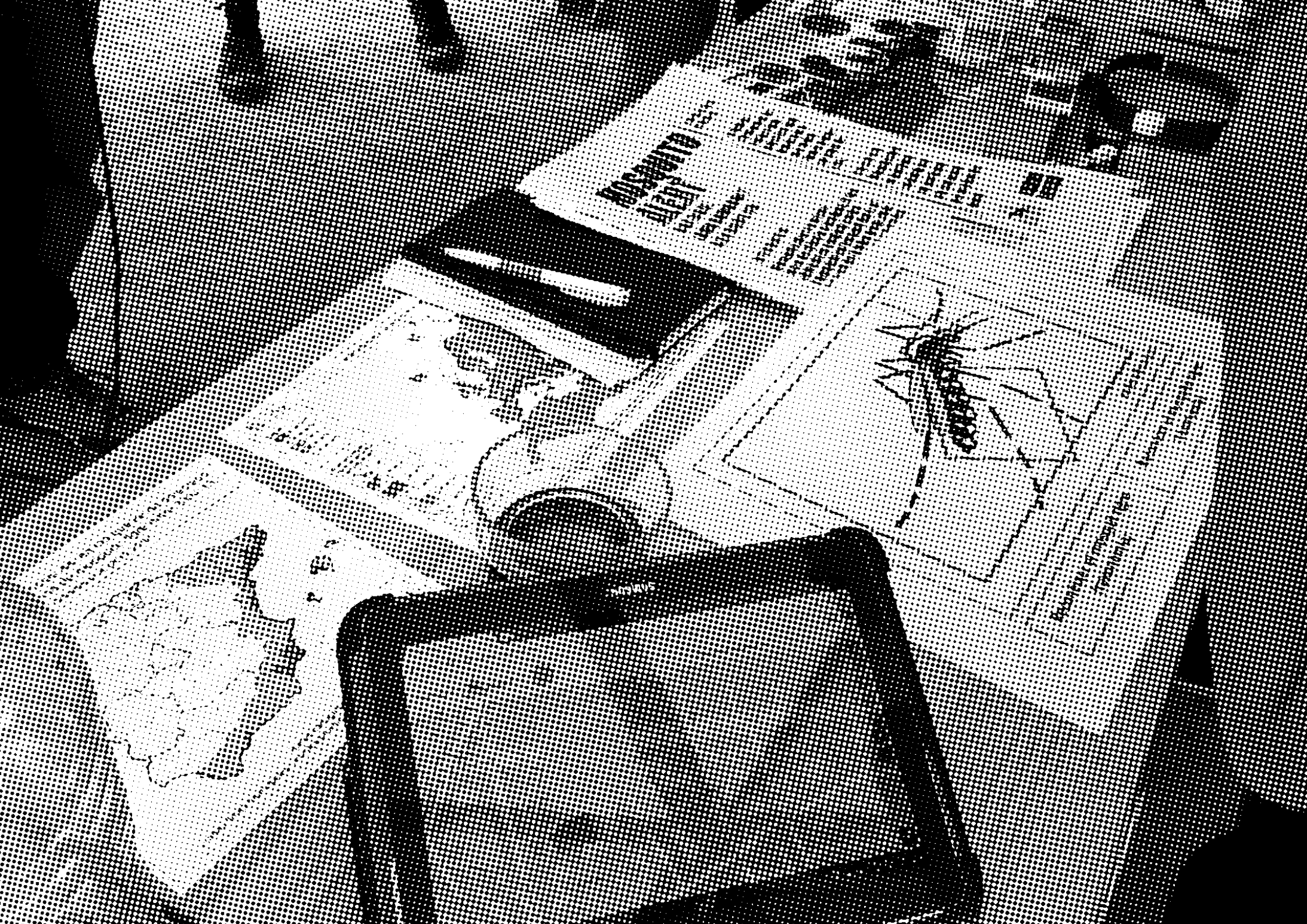
Format de l'activitat:
Xerrada explicativa i joc

Durada de l'activitat:
2 sessions de 2 hores

Breu resum de l'activitat:
Xerrada explicativa: Un moderador/conductor explica al
grup com funciona la web, fa una demostració conjunta amb
la participació de tots i aprofita per mostrar altres opcions
semblants com la transcripcions de quaderns de bitàcoles o
diaris de la II Guerra Mundial.

Joc: Organitzar primer una sessió conjunta com a joc en
grup per veure com és i escalfar l'ambient «competitiu/
col·laboratiu». Una segona part individual o en petits grups
per aprofundir, i que marxin a casa amb l'opció de continuar
l'activitat allà.

04.3 RIUNET

Aplicació mòbil per telèfons intel·ligents que permet avaluar de manera intuïtiva i senzilla l'estat ecològic d'un riu i transmetre la informació obtinguda als investigadors de la Universitat de Barcelona.

Sortida de camp

Hidrologia

Microorganismes

Projecte recomanat per:
Marta Alòs, Biblioteca de Bigues i Riells

PER QUÈ ÉS UN PROJECTE IDONI PER A LA MEVA BIBLIOTECA?

“Perquè és un tema d’interès per a la població, molt identificada amb el riu Tenes que passa pel costat de la biblioteca; darrerament s’ha celebrat el retorn de llúdrigues al riu i es poden fer activitats vinculades amb el tema”.

Marta Alòs

OPINIÓ DEL PROMOTOR DEL PROJECTE

“El projecte de ciència ciutadana RiuNet busca a les biblioteques persones i col·lectius implicats en el territori i en la seva gestió. Es busquen persones amb avidesa per adquirir nous coneixements sobre el funcionament dels rius com a ecosistemes mentre avaluen la seva qualitat ambiental amb l’aplicació mòbil RiuNet”.

Pau Fortuño

Web: <http://riunet.net>

INTRODUCCIÓ DEL PROJECTE A: Biblioteca de Bigues i Riells

OBJECTIU

Diagnosticar l'estat hidrològic i ecològic d'un riu.

Agents col·laboradors externs:
Biòlegs o naturalistes

USUARI I LOGÍSTICA

Rang d'edat ideal dels participants:
A partir de 6 anys

Perfil d'usuari:
Familiar, amant de la natura, senderista, jubilat, pescadors, caçadors, ecologistes

Grau d'implicació de l'usuari:
Baix

Temps:
Mig dia, com a mínim

Periodicitat ideal:
Flexible, però amb una sola vegada ja es pot contribuir activament al projecte

Idioma:
Català

Lloc de realització:
Al mateix riu

Material:
Calçat adequat, xarxa, safata de plàstic, lupa de mà, pinces i guants de plàstic

Necessitats tecnològiques:
Telèfon intel·ligent i l'aplicació mòbil del projecte

I, A MÉS, UNA ACTIVITAT RELACIONADA:

Macroinvertebrats aquàtics

Objectiu de l'activitat:
Presentar el projecte RiuNet i donar a conèixer els tipus de macroinvertebrats que podem trobar al riu.

Format de l'activitat:
Taller

Durada de l'activitat:
Entre 1 i 2 hores

Breu resum de l'activitat:
Xerrada divulgativa, visual i a poder ser també en format "toca toca" per conèixer els animalons que podem trobar al riu mentre fem la nostra diagnosi de RiuNet.

Estimem el riu!

Objectiu de l'activitat:
Presentar el projecte RiuNet i aprofitar per netejar el tram que passa pel municipi.

Format de l'activitat:
Jornada

Durada de l'activitat :
Mig dia (un matí)

Breu resum de l'activitat:
Fer una jornada al riu convocant prou gent per fer una avaluació de l'estat i netejar la llera. Es tracta d'una jornada de conscienciació ecològica: fem poble, estimem el poble!

04.4 NATUSFERA

Natusfera és una aplicació mòbil gratuïta de ciència ciutadana creada per registrar, organitzar i compartir observacions diverses de la naturalesa. És un projecte que compta amb la participació de l'Institut de Ciències del Mar, el CSIC, el Real Jardín Botánico, Gbif.es, CREAM i Binec Consulting.

Sortida de camp

Fauna

Flora

Projecte recomanat per:

Marta Granel, Biblioteca Ramon Fernández Jurado de Castelldefels
Esperança Piñeiro i Meritxell Solà, Biblioteca Santa Oliva d'Olesa de Montserrat

Opinió del promotor del projecte:

"Hi ha determinats projectes de ciència ciutadana que necessiten un perfil variat de participants, amb el qual, sovint, des del món acadèmic, ens costa de contactar. Les biblioteques poden servir per organitzar des de la base iniciatives participatives que acabin en projectes de ciència ciutadana, projectes que surten directament de les inquietuds dels ciutadans, amb uns objectius potser més locals però no per això, menys interessants. A més, pel fet que les biblioteques estan interconnectades, alguns projectes de ciència ciutadana poden escampar-se pel territori molt fàcilment. Això sí, perquè les biblioteques puguin convertir-se en nodes/ focus de projectes de ciència ciutadana, cal una formació específica".

Bernat Claramunt

PER QUÈ ÉS UN PROJECTE IDONI PER A LA MEVA BIBLIOTECA?

"Castelldefels té un entorn natural proper important; per una banda el Parc del Garraf, del qual es considera la porta sud, i per l'altra, la platja amb els projectes de recuperació dunar que s'hi estan fent; durant l'estiu, obrim la biblioteca de la platja, un servei d'extensió on es programen tallers mediambientals per a totes les edats, fent especial èmfasi en la recuperació dunar i en els animals autòctons de la platja".

Marta Granel

"La població d'Olesa de Montserrat posseeix un entorn molt ric en diversitat natural, el que fa que aquest projecte sigui molt atractiu; a més, si t'interessa molt, pots fer aportacions a la Viquipèdia ja que la biblioteca d'Olesa som BiblioWiki".

Esperança Piñeiro i Meritxell Solà

Web: <https://natusfera.gbif.es>

INTRODUCCIÓ DEL PROJECTE A: Biblioteca Ramon Fernández Jurado de Castelldefels

Què ens
suggereix la
Marta Granel?

OBJECTIU

Conèixer l'entorn natural
de Castelldefels.

Agents col·laboradors externs:
Biòlegs o naturalistes

USUARI I LOGÍSTICA

**Rang d'edat ideal
dels participants:**
Totes les edats

Perfil d'usuari:
Persones interessades en el medi
ambient, la natura i els animals

Grau d'implicació de l'usuari:
Mitjà

Temps:
Durant l'estiu

Periodicitat ideal:
Flexible, es podria dur a terme de
forma continuada en el temps

Idioma:
Multilingüe

Lloc de realització:
Entorn natural de Castelldefels:
Zona platja, zona Parc del Garraf,
Parcs del municipi

Material:
Ordinador o telèfon intel·ligent per
baixar-se l'aplicació mòbil

Necessitats tecnològiques:
Un telèfon intel·ligent per fer fotos
i publicar-les i/o un ordinador

I, A MÉS, UNA ACTIVITAT RELACIONADA:

A les dunes hi ha...

Objectiu de l'activitat:

Conèixer la riquesa animal de la zona de la platja i la pineda a través de Natusfera, identificar allò que veiem, fotografiar-ho i localitzar-ho.

Format de l'activitat:

Sortida a la platja en dies i hores diferents per observar quins animals es troben a la zona de les dunes i a les pinedes properes a la biblioteca de la platja. Un cop identificats i fotografiats, plasmar-los a dos nivells: per una banda pujar-los mitjançant l'aplicació mòbil i per l'altra, imprimir la fotografia i col·locar-la en un gran mapa de la zona que físicament ha d'estar ubicat a la biblioteca. Aquest mapa serveix per donar visibilitat i publicitat al projecte, abans, durant i un cop finalitzat, i també per deixar el coneixement in situ.

Durada de l'activitat:

Entre 2 i 3 hores

Breu resum de l'activitat:

Agafant com a punt de sortida la biblioteca de la platja i acompanyats de personal extern especialitzat farem la cerca. Ens han d'ajudar a identificar els animals que veiem i a contextualitzar-los. Després de cada sessió fem un recull de tot allò que hem identificat per tal de plasmar-ho al mapa físic de la ciutat. No només es poden fer identificacions els dies de sortida conjunta, sinó que la gent que tingui l'aprenentatge adquirit, pot fer les identificacions per lliure.

INTRODUCCIÓ DEL PROJECTE A: Biblioteca Santa Oliva d'Olesa de Montserrat

Què ens
suggereixen
l'Esperança Piñero
i la Meritxell Solà?

OBJECTIU

Conèixer l'entorn d'Olesa fent ús de l'aplicació mòbil. Si es volen ampliar coneixements, també es poden consultar els llibres que hi ha a la biblioteca; a més, som BiblioWiki així que també es poden fer aportacions a la Viquipèdia.

Agents col·laboradors externs:

No cal, però per enriquir la sortida, un guia que conegui l'entorn

USUARI I LOGÍSTICA

Rang d'edat ideal dels participants:

Infants a partir de 6 anys,
joves i adults

Perfil d'usuari:

Tots els públics

Grau d'implicació de l'usuari:

Mitjà

Temps:

6 mesos

Periodicitat ideal:

Mensual o bimensual

Idioma:

Català i castellà

Lloc de realització:

Un espai natural

Material:

Fitxes impreses i llapis. Telèfon
intelligent, tauleta tàctil o ordinador

Necessitats tecnològiques:

Telèfon intel·ligent o ordinador;
també es poden utilitzar les
tauletes tàctils de la biblioteca

I, A MÉS, UNA ACTIVITAT RELACIONADA:

La natura ens espera

Objectiu de l'activitat:

Conèixer l'entorn mitjançant l'ús de l'aplicació mòbil Natusfera, a banda de passar una bona estona i fer una mica d'esport.

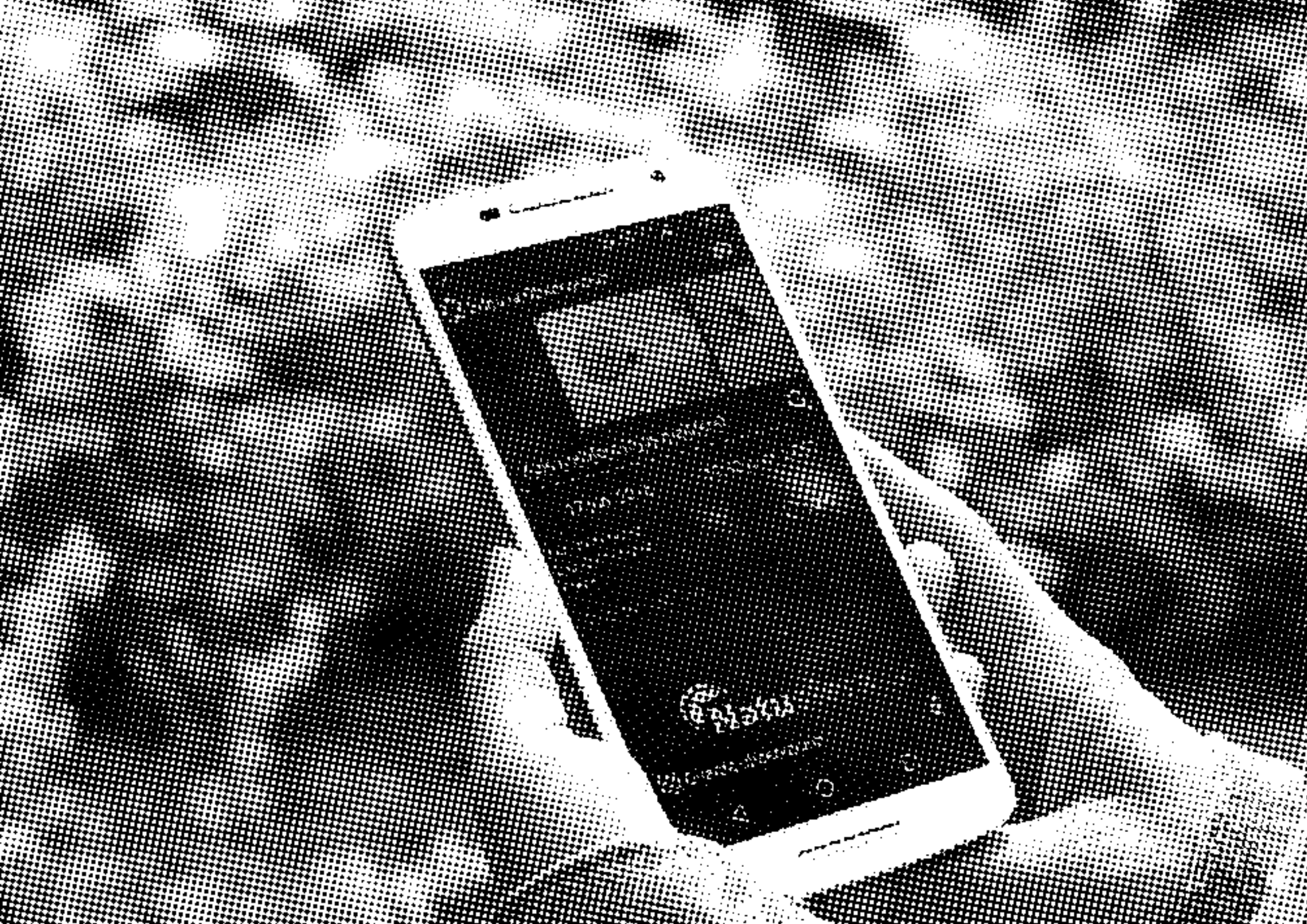
Format de l'activitat:

Passeig per les rutes naturals de la població tot recollint imatges, que finalitza a la biblioteca, on es posen en comú les dades recollides i l'expert en medi ambient fa una explicació de la riquesa del nostre entorn.

Durada de l'activitat:

3 hores aproximadament

04.5 OCELLS DELS JARDINS

Projecte promogut per l'Institut Català d'Ornitologia que ajuda a comprendre quan i per què els ocells visiten els jardins i altres petits espais verds dels pobles i les ciutats de Catalunya. Serveix per aprendre a reconèixer i comptar els ocells que es troben als jardins, als parcs públics o fins i tot al balcó de casa.

Sortida de camp

Fauna

ornitologia

Projecte recomanat per:

Judith Viñas, Biblioteca Mercè Rodoreda de Sant Joan Despí
Sònia Rodríguez, Biblioteca Fort Pienc de Barcelona

Opinió del promotor del projecte: Vénen els ocells més aviat quan la primavera arriba abans d'hora? Visiten els ocells granívors els jardins amb més freqüència quan manca l'aliment natural a l'hivern? Com afecta el desenvolupament urbà a la capacitat dels ocells per viure a la ciutat? Quin paper tenen els jardins situats en petits pobles i en zones més rurals? Aquestes i d'altres preguntes tenen resposta gràcies a la participació dels voluntaris. Es tracta d'un projecte que no requereix un nivell gaire elevat de coneixement tècnic sinó més aviat observació. Precisament per aquest motiu, una bona biblioteca en la qual es pugui consultar guies d'identificació, llibres que expliquin com muntar una menjadora al balcó o com fer una caixa niu per instal·lar al jardí, pot ser el complement perfecte pels participants d'aquest projecte".

Xavier Riera

PER QUÈ ÉS UN PROJECTE IDONI PER A LA MEVA BIBLIOTECA?

"És un projecte pensat per a totes les edats. La pàgina web està en català, castellà, anglès i francès. Afavoreix el contacte amb la natura i el coneixement del medi. Per poder fer el recompte dels ocells i altres petits mamífers disposa d'una fitxa il·lustrada que es pot imprimir i és molt útil i fàcil de fer servir".

Judith Viñas

"La Biblioteca de Fort Pienc té una àmplia terrassa i està en una plaça amb molta activitat veïnal; hi ha també una mica de vegetació i palmeres; a més, al costat de la biblioteca hi ha dos parcs, el de l'Estació del Nord i el de la Ciutadella, que són ideals per identificar fauna urbana".

Sònia Rodríguez

Web: <http://ocellsdelsjardins.cat>

INTRODUCCIÓ DEL PROJECTE A: Biblioteca Mercè Rodoreda de Sant Joan Despí

OBJECTIU

Donar a conèixer les principals espècies d'ocells que habiten als jardins i als parcs públics del municipi; afavorir el contacte amb la natura i el coneixement del medi a través d'activitats englobades dins d'un projecte de ciència ciutadana; vincular la biblioteca amb el territori tot establint noves aliances i col·laboracions.

Agents col·laboradors externs:
Departament de Medi Ambient
de l'Ajuntament de Sant Joan Despí

USUARI I LOGÍSTICA

Rang d'edat ideal dels participants:
Qualsevol edat és bona: joves, adults, gent gran i nens acompanyats d'adults

Perfil d'usuari:
Persones interessades pel medi ambient que vulguin conèixer una mica més l'entorn

Grau d'implicació de l'usuari:
Mitjà

Temps:
Un matí, o un parell d'hores. No cal molta estona

Periodicitat ideal:
Una sola vegada

Idioma:
Català, castellà, anglès, francès, alemany i italià

Lloc de realització:
L'entorn natural

Material:
Ordinador o telèfon intel·ligent i baixar-se l'aplicació mòbil

Necessitats tecnològiques:
Ordinador o telèfon intel·ligent per poder publicar les fotos que es vagin fent

I, A MÉS, UNA ACTIVITAT RELACIONADA:

Safari urbà de localització d'ocells

Objectiu de l'activitat: Localitzar les principals espècies d'ocells que habiten als jardins i parcs públics del municipi.

Format de l'activitat: Passejada

Durada de l'activitat: 2 hores màxim

Breu resum de l'activitat: Passejada guiada per diferents indrets del municipi (carrers i parcs públics, també podem anar fins al riu) per poder "caçar" dades d'ocells que després traslladarem a internet i al plafó físic instal·lat a la biblioteca (activitat següent).

Els ocells de Sant Joan Despí

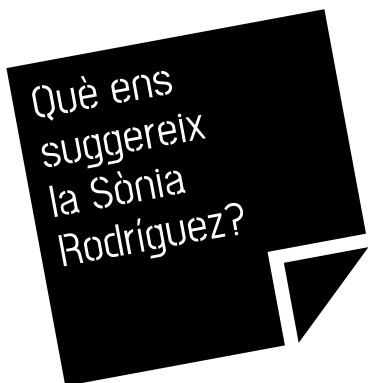
Objectiu de l'activitat: Identificar les espècies d'ocells més habituals al municipi i localitzar-les en un plànol físic.

Format de l'activitat: Exposició

Durada de l'activitat: Mentre duri el projecte

Breu resum de l'activitat: En un espai transitat de la biblioteca, s'instal·la un plafó expositiu amb un mapa de la ciutat on s'hi van marcant els llocs on s'ha vist cada espècie d'ocell, il·lustrat amb una fotografia i/o imatge. Es complementa amb una mostra de documents de la biblioteca relacionats amb el tema.

INTRODUCCIÓ DEL PROJECTE A: Biblioteca Fort Pienc de Barcelona

OBJECTIU

Apropar un projecte de ciència ciutadana als alumnes de l'escola; aprofitant les visites dels escolars, es proposa una prova pilot durant el mes de maig amb els alumnes de tercer de primària perquè coneguin Ocells dels Jardins.

Agents col·laboradors externs:
Escola Fort Pienc

USUARI I LOGÍSTICA

Rang d'edat ideal dels participants:

A partir de 8 anys amb l'acompanyament de professors i de dues persones de la biblioteca

Perfil d'usuari:

Alumnes de l'escola Fort Pienc, començant per tercer de primària però amb la voluntat d'ampliar-ho a altres cursos d'aquesta escola

Grau d'implicació de l'usuari:

Baix

Temps:

1 hora i mitja

Periodicitat ideal:

Una vegada al trimestre

Idioma:

Català

Lloc de realització:

Dos possibles espais: la terrassa de la biblioteca i la plaça de Fort Pienc on estan ubicades tant la biblioteca com l'escola

Material:

Ordinador i projector

Necessitats tecnològiques:

La biblioteca disposa de tauletes tàctils que es posen a disposició dels alumnes

I, A MÉS, UNA ACTIVITAT RELACIONADA:

Ocells, ocellets i ocellots a Fort Pienc

Objectiu de l'activitat:

Introduir els escolars en un projecte de ciència ciutadana per fomentar la seva curiositat tant per l'entorn com per la ciència.

Format de l'activitat:

Xerrada explicativa i observació en 2 espais, la terrassa i la plaça. Es divideixen en 4 grups de 7 o 8 persones, 2 grups van a la terrassa i 2, a la plaça, i després intercanvien informació

Durada de l'activitat:

1 sessió d'1 hora i mitja

Breu resum de l'activitat:

Xerrada explicativa: Dues persones de la biblioteca expliquen el projecte Ocells del Jardins amb el projector; als alumnes, se'ls dona o bé fitxes de camp o bé les tauletes tàctils per poder observar els ocells i anotar el número que en veuen de cada espècie.

Observació: Els alumnes surten en 2 grups a l'indret seleccionat i amb la tauleta o les fitxes, compten els ocells de cada espècie. Al final es fa una posada en comú a la biblioteca per debatre les convergències i divergències.

04.6 MOSQUITO ALERT

Projecte de mapeig col·lectiu per lluitar contra l'expansió del mosquit tigre i del de la febre groga, espècies invasores i transmissores de malalties com el Zika, el Dengue i la Chikungunya. A través d'una aplicació mòbil, els ciutadans envien fotografies dels mosquits i dels seus llocs de cria i els científics validen les dades que han de servir pels gestors de Salut Pública.

Sortida de camp

Mosquit tigre

Salut Pública

Projecte recomanat per:

Laia Ventura, Biblioteca Ernest Lluch i Martin de Vilassar de Mar

PER QUÈ ÉS UN PROJECTE IDONI PER A LA MEVA BIBLIOTECA?

“Perquè encara que sigui estacional, és un tema de gran interès pel veïns d'aquesta zona; també es pot plantejar amb la col·laboració de les escoles; el feedback amb els científics és continu i àgil”.

Laia Ventura

OPINIÓ DEL PROMOTOR DEL PROJECTE

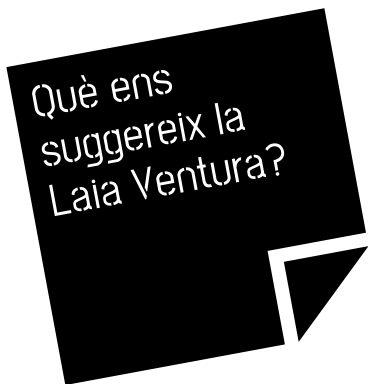
“Les biblioteques són centres de barri, aglutinadors de la diversitat de la població adjacent i concentradors del coneixement. Mosquito Alert, com a projecte de ciència ciutadana i com a iniciativa que uneix ciutadans, centres de recerca i agents de Salut Pública, es nodreix del coneixement local dels seus ciutadans; per això, les biblioteques són llocs ideals per fer arribar la nostra veu i per escoltar les percepcions dels veïns i dels agents locals, així com també per recollir noves i millors dades sobre la realitat local”.

Frederic Bartumeus

Web: <http://mosquitoalert.com>

INTRODUCCIÓ DEL PROJECTE A: Biblioteca Ernest Lluch i Martin de Vilassar de Mar

OBJECTIU

Detectar la implantació del mosquit tigre al municipi.
Motivar la participació ciutadana i el treball transversal amb Salut Pública.

Agents col·laboradors externs:
Salut Pública i Participació Ciutadana de l'Ajuntament de Vilassar de Mar, centres educatius.

USUARI I LOGÍSTICA

Rang d'edat ideal dels participants:
Totes les edats

Perfil d'usuari:
Observador/a

Grau d'implicació de l'usuari:
Baix

Temps:
Mínim 6 mesos (sobretot estiu i principi de tardor, època de més mosquits)

Periodicitat ideal:
1 vegada per setmana (o cada cop que en veus un)

Idioma:
Català o castellà

Lloc de realització:
Vilassar de Mar

Necessitats tecnològiques:
Telèfon intel·ligent

I, A MÉS, UNA ACTIVITAT RELACIONADA:

Fotocaça el mosquit

Objectiu de l'activitat:
Donar a conèixer els llocs de cria del mosquit tigre i divulgar sobre la prevenció de la seva aparició.

Format de l'activitat:
Itinerari

Durada de l'activitat:
1 hora i mitja

Breu resum de l'activitat:
Itinerari pel municipi amb una persona experta en el tema per tal de difondre com prevenir l'aparició d'aquest insecte; mentrestant es fan fotos dels mosquits que es detecten. Prèvia o bé simultàniament a la visita, s'explica l'objectiu del projecte i el funcionament d'aquest.

En el cas que una convocatòria oberta no funcioni, es pot articular la participació de diferents col·lectius, com per exemple els centres escolars, l'Escola d'Adults o fins i tot el grup de Marxa Nòrdica.

04.7 BIOBLITZ

Esdeveniment que consisteix en trobar i identificar el màxim nombre d'espècies, animals i vegetals, en una àrea geogràfica concreta i en un període curt de temps. L'objectiu és treballar en comunitat (com ara científics, estudiants, famílies i ciutadans) per obtenir una fotografia, en sentit metafòric i també literal, de la biodiversitat d'un territori.

Sortida de camp

Biodiversitat

Identificació

Projecte recomanat per:

Pau Solsona, Biblioteca Sagrada Família
– Josep M. Ainaud de Lasarte de Barcelona

PER QUÈ ÉS UN PROJECTE IDONI PER A LA MEVA BIBLIOTECA?

“La biodiversitat és un tema transversal i d'interès general; encara que és més comú observar-la en un entorn natural, els resultats en una ciutat també poden ser interessants, i això li dona versatilitat; a més, és un projecte global, pensat per a qualsevol persona des de qualsevol lloc del món”.

Pau Solsona

OPINIÓ DE LA PROMOTORA DEL PROJECTE

“El BioBlitz té un gran potencial com a activitat de participació ciutadana amb una alta implicació de la societat en la ciència. Les biblioteques poden, per tant, ser llocs catalitzadors per sumar aquestes voluntats i a més es poden convertir en agents actius en la promoció del canvi a una societat més implicada i responsable envers la biodiversitat urbana”.

Dacha Atienza

Web: <http://nationalgeographic.org/projects/bioblitz>
<http://bioblitzbcn.museuciencies.cat>

INTRODUCCIÓ DEL PROJECTE A:
Biblioteca Sagrada Família –
Josep M. Ainaud de Lasarte de Barcelona

Què ens
suggereix en
Pau Solsona?

OBJECTIU

Identificar les espècies
que habiten al barri,
conèixer millor el nostre
entorn i treballar de forma
col·lectiva.

USUARI I LOGÍSTICA

**Rang d'edat ideal
dels participants:**
D'11 a 18 anys

Perfil d'usuari:
Estudiants de secundària

Grau d'implicació de l'usuari:
Baix

Temps:
Una tarda (mínim 2 hores)

Periodicitat ideal:
Una sola sessió

Idioma:
Català

Lloc de realització:
Dins la ciutat, però preferentment
en una zona verda (parc o plaça)

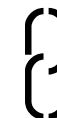

Material:
Targetes d'identificació
d'espècies i un mapa

Necessitats tecnològiques:
Eines digitals (MapMaker Interactive
o similar) i un telèfon intel·ligent
amb una aplicació mòbil específica
(iNaturalist, Natusfera o similar)

I, A MÉS, UNA ACTIVITAT
RELACIONADA:

Barri BioBlitz

Objectiu de l'activitat:

Identificar i documentar els animals que viuen al barri de la Sagrada Família, i crear col·lectivament un mapa com a resultat final.

Format de l'activitat:

Taller

Durada de l'activitat:

2 hores

Breu resum de l'activitat:

Des de la biblioteca es va en grup cap a la Plaça de la Sagrada Família (5 minuts caminant) que és la zona verda més propera a la biblioteca; en grups reduïts, els participants han d'inventariar animals i plantes mitjançant les targetes d'identificació d'espècies (1 hora). Poden servir-se d'ajuda a l'hora d'identificar amb l'aplicació mòbil triada, per exemple: iNaturalist. Ja a la biblioteca, es posen en comú els resultats i es crea un mapa de la zona on s'hi fa constar les espècies que s'han trobat (1 hora).

04.8 PLANTTES

Projecte que promou una millor comprensió de la relació entre el medi ambient i les al·lèrgies, contribuint a millorar la qualitat de vida de les persones que en pateixen. En un mapa, els participants aporten dades sobre l'estat en el qual es troben les plantes de l'entorn (flor tancada, flor oberta i/o de fruit) i que causen al·lèrgia.

Sortida de camp

Al·lèrgies

Salut Pública

Projecte recomanat per:

Berta Villarán, Biblioteca de Viladecans

PER QUÈ ÉS UN PROJECTE IDONI PER A LA MEVA BIBLIOTECA?

“La biblioteca compta amb un fons especial sobre horticultura i desenvolupa el projecte De l'hort a la biblioteca. Tant aquest com Planttes comparteixen l'objectiu de millorar la salut, el benestar i la qualitat de vida de les persones”.

Berta Villarán

OPINIÓ DE LA PROMOTORA DEL PROJECTE

“Les biblioteques són llocs de trobada amb la cultura i el coneixement, on la ciutadania pot compartir interessos i experiències i resoldre inquietuds. Flora urbana i al·lèrgies, amb l'aplicació mòbil Planttes, proposa als ciutadans que ajudin a generar un mapa de risc d'al·lèrgia a nivell de carrer i a temps real. Una biblioteca és un gran lloc per fer sinergies, cooperació, ciència ciutadana!”

Concepción De Linares Fernández

Web: <http://planttes.com>

INTRODUCCIÓ DEL PROJECTE A: Biblioteca de Viladecans

Què ens
suggereix la
Berta Villarán?

OBJECTIU

Ajudar a comprendre millor la relació entre el medi ambient i les al·lèrgies, contribuint a una millora de la qualitat de vida de les persones que en pateixen.

USUARI I LOGÍSTICA

Rang d'edat ideal dels participants:
Joves a partir de 14 anys i adults

Perfil d'usuari:
Usuari habituat a l'ús del telèfon intel·ligent

Grau d'implicació de l'usuari:
Mitjà

Temps:
3-4 mesos

Periodicitat ideal:
Mensual

Idioma:
Català

Lloc de realització:
Parcs dels voltants de la biblioteca

Material:
Telèfon intel·ligent o tauletes tàctils

Necessitats tecnològiques:
Telèfon intel·ligent o tauletes tàctils (que deixem en préstec a la biblioteca) i instal·lar-se l'aplicació mòbil

I, A MÉS, UNA ACTIVITAT RELACIONADA:

Concurs fotogràfic a Instagram «Naturalesa explosiva»

Objectiu de l'activitat:
Fer veure la cara i la creu de la naturalesa: per una banda, molt bonica però també, molt perillosa.

Format de l'activitat:
Concurs i posterior exposició fotogràfica

Durada de l'activitat:
1 o 2 mesos

Breu resum de l'activitat:
Concurs fotogràfic a Instagram que consisteix en fotografiar els arbres o plantes en el seu moment de màxima floració; arbres que són molt bonics però que al mateix temps poden provocar al·lèrgies molt molestes a les persones que hi passen a prop. Les 10 fotos més espectaculars s'imprimeixen en un format gran per ser exposades a la sala d'actes de la biblioteca. Sota cada foto es posa el nom de l'arbre o la planta i el grau d'al·lèrgia que pot provocar.

04.9 BEEPATH

Beepath és una eina que permet estudiar la mobilitat humana, dels vianants sobretot, enregistrant-la mitjançant una aplicació mòbil. Es porta a terme amb la participació directa, voluntària i conscient de ciutadans i ciutadanes que comparteixen la seva geolocalització. Manté una comunicació directa amb els usuaris i fa accessible els resultats de la investigació.

Sortida de camp

Entorn urbà

Mobilitat

Projecte recomanat per:

Cecilia Reifs, Biblioteca L'Ateneu d'Esparreguera
Gemma Medina, Biblioteca Joan Corominas del Masnou
Sofia Möller, Biblioteca Can Pedrals de Granollers

Opinió dels promotors del projecte: "Beepath recull dades de mobilitat de forma oberta i transparent. Les biblioteques, previ avís al projecte Beepath, poden organitzar-se amb els seus usuaris per demanar als veïns i veïnes que activin l'aplicació. Així és possible recollir dades diverses per saber per on (o per on no) anem quan caminem pel barri. D'aquesta manera tots podem aprendre més sobre el benestar i altres aspectes poc evidents de la vida i la convivència al barri".

Josep Perelló, Salva Ferré i Oleguer Sagarra

PER QUÈ ÉS UN PROJECTE IDONI PER A LA MEVA BIBLIOTECA?

"El projecte va més enllà de recollir dades, permet la seva interpretació i, per tant, possibles millores en mobilitat ciutadana, que es podrien plantejar en uns pressupostos municipals participatius".

Cecilia Reifs

"És un projecte dissenyat a Catalunya amb experiències prèvies properes; és una eina fàcil d'utilitzar a l'abast de qualsevol ciutadà".

Gemma Medina

"Com a capital de comarca, Granollers compta amb un pla de mobilitat urbana. Des de fa un temps, hi ha la voluntat de disminuir cotxes al centre i s'han fet diverses actuacions; de fet, la mobilitat de vianants és alta entre els ciutadans de la ciutat, fet que permet generar moltes dades".

Sofia Möller

Web: <http://beepath.org>

INTRODUCCIÓ DEL PROJECTE A: Biblioteca L'Ateneu d'Esparreguera

Què ens
suggereix la
Cecilia Reifs?

USUARI I LOGÍSTICA

**Rang d'edat ideal
dels participants:**
Joves i adults

Perfil d'usuari:
Obert a tothom

Grau d'implicació de l'usuari:
Mitjà

Temps:
De novembre a febrer

Periodicitat ideal:
3 mesos

Idioma:
Català

Lloc de realització:
Des del domicili a l'illa
de vianants i viceversa

Material:
Cap

Necessitats tecnològiques:
Telèfon intel·ligent i l'aplicació mòbil
de Beepath

OBJECTIU

Estudiar la mobilitat urbana en
certes zones d'Esparreguera,
especialment la illa de vianants.

I, A MÉS, UNA ACTIVITAT RELACIONADA:

Quin és el teu recorregut
a l'illa de vianants?"

Objectiu de l'activitat:
Conèixer els trajectes que es fan dins de l'illa de vianants.

Format de l'activitat:
Taller

Durada de l'activitat:
Entre 1 hora i 1 hora i mitja

Breu resum de l'activitat:
Taller que permeti saber quins són els trajectes més
habituals que es fan a peu a la nova illa de vianants.

INTRODUCCIÓ DEL PROJECTE A: Biblioteca Joan Coromines del Masnou

Què ens
suggereix la
Gemma Medina?

OBJECTIU

Redissenyar la circulació de vianants i vehicles al Masnou per tal de definir camins escolars, rutes actives o saludables, carrils bici, zones de càrrega i descàrrega, zones per a vianants, urbanització de rieres i platges, pacificació de carrers, entre altres.

Agents col·laboradors externs:

Un equip del consistori format per tots els agents implicats en l'urbanisme i la mobilitat

USUARI I LOGÍSTICA

Rang d'edat ideal dels participants:

Qualsevol edat, ja que la planificació urbanística i la mobilitat afecten a qualsevol ciutadà

Perfil d'usuari:

Usuari habituat a utilitzar el telèfon intel·ligent

Grau d'implicació de l'usuari:

No cal una alta implicació

Temps:

1 any

Periodicitat ideal:

S'hauria de fer un seguiment dels recorreguts de mobilitat de forma continuada, per tal d'aplegar la màxima quantitat de dades fiables

Idioma:

Català

Lloc de realització:

En tractar-se d'una eina que mesura recorreguts, no hi ha un lloc de realització per se.

Material:

El telèfon intel·ligent amb dades

Necessitats tecnològiques:

Telèfon intel·ligent i l'aplicació mòbil de Beepath

I A MÉS, UNA ACTIVITAT RELACIONADA:

Quina smart city volem?

Objectiu de l'activitat:

Introduir el concepte d'urbanisme intel·ligent mitjançant una xerrada-taller que permeti els masnovins i masnovines posicionar-se críticament. La idea és que els futurs participants del projecte ho facin des del pur convenciment, per tal d'assegurar l'èxit del projecte, o almenys en un percentatge elevat.

Format de l'activitat:

Conferència-taller, amb espai per al debat i la resolució de dubtes

Durada de l'activitat:

Una sessió de 3 hores o bé 2 sessions de 2 hores

Breu resum de l'activitat:

Conferència-taller dividida en diferents fases: en una primera fase, un expert introdueix el concepte de "smart city" d'una manera lúdica, amb exemples pràctics i propers; en una segona fase es deixa que els participants expressessin com voldrien aplicar el concepte en el seu context quotidià, per tal d'acotar i aclarir termes; i en una tercera fase es poden començar a esbossar idees que a llarg termini es podrien posar en pràctica. Aquesta tercera fase, en el cas que s'hagin concretat actuacions, es pot fer fora de la biblioteca.

INTRODUCCIÓ DEL PROJECTE A: Biblioteca Can Pedrals de Granollers

Què ens
suggereix la
Sofia Möller?

OBJECTIU

La naturalesa del projecte, una aplicació mòbil, representa una eina per tal de recollir dades. Els objectius i la línia que es vulguin treballar dependran de les necessitats del propi municipi i poden ser diverses. És idoni comptar amb un grup motor que ajudi a establir l'objectiu. La inclusió d'aliances en matèria de mobilitat és clau.

Agents col·laboradors externs:

Es recomana crear un grup motor, amb diferents actors, que acompanyi el projecte: entre ells, Granollers pedala, Granollers en transició i els centres educatius

USUARI I LOGÍSTICA

Rang d'edat ideal dels participants i perfil d'usuari:

Els perfil dels participants estarà marcat pels objectius. Per exemple, si es pretén conèixer els itineraris que es realitzen en les zones escolars s'inclourà a aquest públic en la recerca

Grau d'implicació de l'usuari:

Baix. La facilitat de l'ús fa que la implicació sigui mínima, sempre i quan es disposi del material

Temps:

Es destinarà una franja concreta de temps: pot ser només 1 dia o més

Periodicitat ideal:

Qualsevol moment de l'any

Idioma:

Català

Lloc de realització:

Segons els objectius

Material:

Cap

Necessitats tecnològiques:

Telèfon intel·ligent o tauleta tàctil amb connexió a Internet

I, A MÉS, UNA ACTIVITAT RELACIONADA:

Joc sobre la mobilitat

Objectiu de l'activitat:

El projecte pot complementar-se amb una activitat Bibliolab i fer un joc experimental sobre la mobilitat que abordi temes com conèixer la mobilitat en altre països o la creació d'itineraris.

Format de l'activitat:

Joc i xerrada

Durada de l'activitat:

Flexible

04.10 CADÁVERES INMOBILIARIOS

Una de les conseqüències més notables de la crisi econòmica a l'Estat Espanyol és la proliferació de projectes arquitectònics i plans urbanístics inacabats, infrautilitzats o buits. Davant la inexistència d'un inventari oficial, "Cadáveres Inmobiliarios: Base de datos Post-Burbuja" neix com a projecte col·lectiu per localitzar i documentar tots aquests desenvolupaments que van morir abans d'hora.

Sortida de camp

Entorn urbà

Urbanisme

Projecte recomanat per:

Anna Maria Garcia i Lupe Manzano,
Biblioteca Can Casacuberta de Badalona

PER QUÈ ÉS UN PROJECTE IDONI PER A LA MEVA BIBLIOTECA?

"Perquè és una iniciativa de caràcter interdisciplinari que engloba arquitectes, enginyers, urbanistes, investigadors, artistes i activistes mediambientals i convida a la participació del major nombre possible de persones. L'objectiu principal és que la base de dades que es construeix sigui el punt de partida de futurs projectes que proposin solucions a situacions avui estancades".

Anna Maria Garcia i Lupe Manzano

OPINIÓ DE LA PROMOTORA DEL PROJECTE

"Els projectes col·lectius necessiten difusió per poder retroalimentar-se i progressar. Cadáveres Inmobiliarios és un projecte interdisciplinari que neix a l'àmbit acadèmic amb la voluntat de convidar la ciutadania a participar-hi. Ser implementat en biblioteques és una gran oportunitat pel projecte, tant per qui vulgui unir-s'hi i col·laborar en el desenvolupament tècnic com per qui vulgui ser un buscador de cadàvers".

Julia Schulz-Dornburg

Web: <http://cadaveresinmobiliarios.org>

INTRODUCCIÓ DEL PROJECTE A: Biblioteca Can Casacuberta de Badalona

Què ens
suggereixen
l'Anna Maria
Garcia i la Lupe
Manzano?

OBJECTIU

Donar a conèixer el concepte "Cadáveres Inmobiliarios" als usuaris i crear dinàmiques de conscienciació ciutadana i de reaprofitament dels edificis i espais desaprofitats per a un bé comú ciutadà.

Agents col·laboradors externs:

Altres equipaments municipals: Museu de Badalona, l'Àrea d'Urbanisme i l'Àrea de Via Pública de l'Ajuntament de Badalona, i l'Oficina de Turisme de Badalona

USUARI I LOGÍSTICA

Rang d'edat ideal dels participants:

A partir de 14 anys i menors acompanyats d'adults

Perfil d'usuari:

La cerca d'un cadàver immobiliari és una activitat lúdica per a qualsevol perfil (infantil, jove o adult)

Grau d'implicació de l'usuari:

Variable

Temps:

2 mesos

Periodicitat ideal:

4 sessions cada 15 dies

Idioma:

Castellà

Lloc de realització:

A la biblioteca i al carrer

Material:

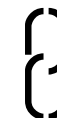
Ordinador, projector, tauletes tàctils i telèfons intel·ligents

Necessitats tecnològiques:

Telèfon intel·ligent i connexió a Internet. A posteriori es pot fer una sessió d'introducció de dades a la web dins del nivell cuidado, que és el que requereix més expertesa. Aquesta sessió es pot fer en conjunt a la biblioteca amb l'ajuda d'un bibliotecari/a

I, A MÉS, UNA ACTIVITAT RELACIONADA:

Geolocalitza *Cadáveres Inmobiliarios*

Objectiu de l'activitat:

Crear una ruta geolocalitzada dels edificis i terrenys buits de Badalona.

Format de l'activitat:

3 tallers dinàmics i participatius i una xerrada

Durada de l'activitat:

4 sessions: 3 de tancades amb el grup de participants i una darrera en obert per a qui vulgui veure el resultat final

Breu resum de l'activitat:

4 sessions:

Primera: Introducció al projecte i proves amb l'edifici de la Mobba, que està a prop de la biblioteca, per tal de veure com funcionen la geolocalització i la introducció de dades al mapa / base de dades. Segona: Tothom porta allò que ha trobat, implicant-s'hi de la manera que ha triat, i plasmem la informació tant al web (si no s'ha fet abans) com en un mapa de Badalona que tenim per iniciar la creació de la ruta geolocalitzada. Tercera: Els participants realitzen la ruta creada com a primera prova i aprofiten per fer fotos, que es poden fer servir així a posteriori per una exposició. Quarta: Xerrada amb Josep M. Massot (ex-arquitecte municipal de l'Ajuntament de Badalona) i inauguració de l'exposició fotogràfica de la ruta geolocalitzada. Es penja al web de la biblioteca tota la informació del projecte i es deixa oberta la participació a qui vulgui continuar afegint informació de cadàvers immobiliaris de Badalona i de la ruta, per poder realitzar-la lliurement.

Si no has trobat el projecte més adient per a la teva biblioteca, aquí trobaràs un extens catàleg de recursos i idees sobre ciència ciutadana:

SCISTARTER

SciStarter és una comunitat online dedicada a millorar l'experiència de la ciència ciutadana pels gestors de projectes i pels mateixos participants. La plataforma ofereix més de 3.000 projectes i esdeveniments, que poden cercar-se segons ubicació, tema científic i nivell d'edat; formar part de SciStarter dona accés a un seguiment àgil de les aportacions fetes pels usuaris i a un feedback valuós per part de l'equip científic. SciStarter també dona suport als investigadors que desenvolupin projectes de ciència ciutadana facilitant-los eines i consells per aconseguir una participació activa de la societat.

<http://scistarter.org>

THE ZOONIVERSE

Zooniverse és una de les plataformes digitals de ciència ciutadana més grans del món. Acull projectes que necessiten identificar, classificar o transcriure de forma col·laborativa voluminosos registres o dades de valor científic en un ventall molt ampli de temàtiques, des de la pèrdua de biodiversitat fins la contaminació acústica o la egiptologia. Sota la idea de people-powered research –recerca impulsada per persones– Zooniverse concentra més d'un milió de persones arreu del món que fan aportacions a recerques científiques professionals. La investigació desenvolupada dins la plataforma Zooniverse dona com a resultat nous descobriments, noves dades útils per a la comunitat de recerca en general i moltes publicacions.

<http://zooniverse.org>

OFICINA DE CIÈNCIA CIUTADANA DE BARCELONA

L'Oficina de Ciència Ciutadana de Barcelona constitueix una plataforma col·laborativa i participativa que vol donar resposta als reptes científics i socials de la ciutadania. Els diferents projectes que en formen part es despleguen a través de programes transversals com 'Ciència ciutadana als barris' i 'Ciència ciutadana a les escoles'. Impulsada per el Institut de Cultura de Barcelona des del 2012, representa, alhora, una comunitat de pràctiques i un programa d'acció a l'àrea metropolitana de Barcelona.

<http://barcelona.cat/barcelonaciencia/ca/oficina-de-ciencia-ciutadana>

05. COCREACIÓ D'UN NOU PROJECTE

JOCS PER L'HABITATGE

Molts projectes de ciència ciutadana responen a l'anomenat model contributiu on la participació ciutadana se centra en la recopilació i l'aportació de dades (*crowdsourcing*). Ara bé, diversos experts ja apunten a la necessitat de superar aquest model i assolir una ciència ciutadana que involucri els participants en totes les etapes del projecte, des de la definició de l'àmbit d'estudi a la discussió dels resultats i l'elaboració d'unes conclusions propositives i transformadores a nivell social o socioambiental. Les biblioteques obren la possibilitat d'ampliar la participació i reafirmar-se com a espais de generació de coneixement obert i participat.

La cocreació permet que la ciència es dugui a terme de forma col·laborativa amb la població en general i incrementa el seu grau de participació i implicació en unes recerques que poden acabar tenint impacte en el seu dia a dia. Aquesta modalitat cocreada promou l'apropiació tant dels mitjans que la fan possible com del coneixement generat fruit d'una recerca col·lectiva, obrint les dades a tota la població.

La ciència ciutadana cocreada i participada corresponsabilitza el ciutadà amb temes candents i d'interès comú i el capacita per prendre decisions de forma compartida seguint un procediment científic. Cada cop urgeix més fer una ciència que s'adreci directament i sense mediacions a les inquietuds sorgides de la població.

En aquest sentit, el projecte **Jocs per l'Habitatge** exemplifica clarament aquest model cocreat. Es tracta d'una recerca de ciència ciutadana feta des de les biblioteques de Fort Pienc (Barcelona), Olesa de Montserrat i Granollers, que aborda un tema candent com és l'accés a l'habitatge.

<http://www.ub.edu/opensystems/ca/projectes/ciencia-ciutadana-en-accio>
<https://zenodo.org/record/3354489#.XYxvVZP7Sks>

La Biblioteca Santa Oliva d'Olesa de Montserrat, la Biblioteca de Fort Pienc de Barcelona i les biblioteques Roca Umbert i Can Pedrals de Granollers han desenvolupat el projecte de cocreació Jocs per l'Habitatge. Des de novembre de 2018 fins al juny de 2019, el procés ha implicat més de quatre-centes persones dels tres municipis.

L'HABITATGE,
UN BÉ DE PRIMERA
NECESSITAT?

#CIÈNCIAALCARRER

1. Determinar quina és la inquietud social que comparteixen els tres municipis. Després de debats grupals i de reflexions individuals, s'estableix el tema de l'accés a l'habitatge com a tema a abordar.

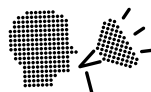
2. Identificar i consensuar una pregunta o un conjunt de preguntes que la recerca col·lectiva vol respondre; per aquest projecte es decideix: *Com es pot afavorir l'accés a l'habitatge?*

3. Conceptualitzar i planificar la intervenció que es durà a terme a l'espai públic mitjançant la qual s'obtidran les dades. Es determinen les tasques de l'equip i se solucionen els temes logístics i metodològics.

4. Intervenir al carrer i obtenir dades. *Jocs per l'habitatge* és un joc que simula el mercat del lloguer en el qual participen simultàniament sis persones interconnectades amb tauletes electròniques. La cooperació o no dels participants és clau per establir el preu del lloguer.

5. Interpretar, discutir i fer difusió de les dades obtingudes. Apropiar-se-les i posar-les a disposició de tothom per promoure nous debats i noves accions concretes.

Apoderament, aprenentatges, visions, compartir i sortir al carrer. I a seguir aprenent i fer més processos participatius, de veritat i des de zero, com aquest! El que és màgic, i em quedo amb això, és que quan les biblioteques amb els seus usuaris i no usuaris i les universitats surten al carrer, es creen unes sinergies meravelloses. Hem de sortir, obrir-nos; encara que faci por, val la pena!

Sònia. Biblioteca Fort Pienc. Barcelona

I conèixer més a fons la ciutat on treballes. Jo no visc a Granollers i he fet un esforç d'anar aquí, d'anar allà, de parlar amb aquesta o aquella persona o aquesta o aquella entitat... jo no sabia ni que hi eren. Clar, si no tens una excusa, com un projecte per fer-ho, doncs habitualment no ho coneixes i no crees contacte. Aquest projecte també ens ha obligat a trobar-nos, a conèixer-nos.

Sofia. Biblioteca Can Pedrals. Granollers

A nosaltres ens va arribar molta gent nova. És una oportunitat per atreure nous usuaris i fer noves aliances a nivell municipal. Perquè de vegades coneixes la gent que ja veus que té una predisposició per temes socials i que sempre estan a totes, però no havíem tingut l'oportunitat de treballar mai plegats a nivell de projecte. I això és una oportunitat per engrescar.

Marta. Biblioteca Roca Umbert. Granollers

Un esforç! Un esforç personal gran dins i fora de la biblioteca. Brutal poder conèixer altres maneres de fer i interactuar amb científics de veritat! Molt bé. Sempre amb por per les dificultats que poden sortir... però alhora ha estat bé perquè han sortit una sèrie de nous recursos [...] Hem gaudit molt i ha sortit bé!

Espe. Biblioteca Santa Oliva. Olesa de Montserrat

"EM SEMBLA POSITIU QUE SE'NS
CONVOQUI DES DE LA BIBLIOTECA
PER ARTICULAR SOCIALMENT LA
CIUTAT A TRAVÉS DE LA CIÈNCIA
CIUTADANA. A MI M'HA AGRADAT, SÍ!"

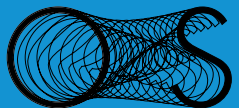
Participant de Jocs per l'Habitatge

OpenSystems

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Diputació
Barcelona

biblio**Lab**